

15.11.2021

TARTUNTATAUTILAIN 58 §:N MUKAINEN PÄÄTÖS VARSINAIS-SUOMEN SAIRAANHOITOPPIIRIN KUNTIEN ALUEELLE

ASIAN TAUSTAA

Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Koronavirus on yleisvaarallinen tartuntatauti. Valtioneuvosto antoi 12.3.2020 ensimmäisen suosituksen, jonka mukaan julkisia kokoontumisia rajoitetaan uuden koronaviruksen aiheuttaman infektion (Covid-19) leviämisen ehkäisemiseksi.

KUULEMINEN

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle, minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemista.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Määräys Aluehallintovirasto kieltää tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin nojalla Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntien alueella kaikki sellaiset sisätiloissa järjestettävät yleiset kokoukset ja yleisötilaisuudet, joihin osallistuu yli viisikymmentä (50) henkilöä.

Määräys on voimassa ajalla 16.11. – 16.12.2021.

Ohjaus Ohjaus vaihtoehtoiseen EU:n digitaalisen koronatodistuksen käyttöön

Jos toiminnanharjoittaja edellyttää toiminnassaan 16-vuotiaalta tai sitä vanhemmalta asiakkaalta ja toimintaan osallistuvalla yleisötilaisuuteen tai tilaan pääsemiseksi EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä, tässä päätöksessä asetetut osallistujamäärää koskevat rajoitukset tai osallistujien sijoittumista koskevat velvoitteet eivät koske kyseistä yleisötilaisuutta, tilaa tai toimintaa. Jos asiakas tai osallistuja ei esitä todistusta, toiminnanharjoittajan tulee evätä pääsy yleisötilaisuuteen tai tilaan.

15.11.2021

Aluehallintovirasto toteaa lisäksi tartuntatautilaissa olevan EU:n digitaalista koronatodistusta koskevaa sääntelyä seuraavasti:

Tartuntatautilain 58 i § mukaan EU:n digitaalisen koronatodistuksen tulee kansallisessa käytössä osoittaa henkilön saaneen 16 g §:n 1 momentissa tarkoitetun täyden rokotussarjan vähintään seitsemän vuorokautta aiemmin, negatiivisen koronatestituloksen enintään 72 tuntia aiemmin tai sairastaneen covid-19-taudin enintään kuusi kuukautta aiemmin.

Jos toiminnanharjoittaja edellyttää toiminnassaan 16-vuotiaalta tai sitä vanhemmalta asiakkaalta ja toimintaan osallistuvalla yleisötilaisuuteen tai tilaan pääsemiseksi 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä, 58 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annetuissa asetuksissa säädetyt asiakkaiden saapumista ja oleskelua, asiakaspaikkojen sijoittamista sekä asiakkaiden puhetta peittävän äänentoiston käyttämistä ja musiikin soittamisen rajoittamista koskevat velvoitteet, sisä- ja ulkotilojen asiakaspaikkamäärärajoitukset sekä aukiolo- ja anniskeluaikarajoitukset taikka 58 tai 58 d §:ssä tarkoitetuissa covid-19-taudin leviämisen estämiseksi tehdyissä päätöksissä asetetut osallistujamäärää koskevat rajoitukset tai osallistujien sijoittumista koskevat velvoitteet eivät koske kyseistä yleisötilaisuutta, tilaa tai toimintaa. Jos kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin tai aluehallintovirasto on kieltänyt yleisötilaisuuden järjestämisen 58 §:n nojalla kokonaan, todistuksen esittämisedellytyksellä ei kuitenkaan saa poiketa päätöksessä asetetuista rajoituksista. Jos asiakas tai osallistuja ei esitä todistusta, toiminnanharjoittajan tulee evätä pääsy yleisötilaisuuteen tai tilaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä saa 2 momentissa tarkoitetulla tavalla edellyttää seuraaviin tiloihin pääsyn ehtona:

- 1) yleisötilaisuuksiin käytettävät sisä- ja ulkotilat;
- 2) ravitsemisliikkeet;
- 3) kuntosalit ja muut urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisäliikuntatilat;
- 4) yleiset saunat sekä uimahallien, maauimaloiden ja kylpylöiden allastilat sekä niiden välittömässä yhteydessä tai läheisyydessä olevat pukuhuonetilat;

15.11.2021

- 5) tanssipaidat sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriin tai muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat;
- 6) huvi- ja teemapuistot, tivolit sekä eläintarhojen sisätilat;
- 7) sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat;
- 8) museot, näyttelytilat ja muut vastaavat kulttuuritilat.

Toiminnanharjoittajan on kirjattava 58 h §:ssä tarkoitettuun suunnitelmaan tieto siitä, että se edellyttää 1 momentissa tarkoitettua todistuksen esittämistä asiakkailta ja toimintaan osallistuvilta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää ajanjaksosta, jonka aikana 3 momentissa säädetystä poiketen 58 ja 58 d §:ssä tarkoitetuissa viranomaispäätöksissä määrättyt sekä 58 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annetuissa asetuksissa säädettyt velvoitteet ja rajoitukset koskevat kyseisiä yleisötilaisuuksia, tiloja ja toimintaa riippumatta siitä, edellyttääkö toiminnanharjoittaja 1 momentissa tarkoitettua todistuksen esittämistä. Asetuksen antamisen edellytyksenä on, että covid-19-rokotusohjelman vaikuttavuuden yllättävän ja merkittävän heikentymisen vuoksi on ilmeistä, ettei pelkkä 1 momentissa säädetty todistuksen esittäminen estä riittäväällä tavalla covid-19-taudin leviämistä, ja että se on taudin leviämisen sekä väestön terveyden vaarantavan vakavan terveydenhuollon ylikuormittumisen estämiseksi joko valtakunnallisesti tai tietyllä alueella välttämätöntä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on viipymättä ilmoitettava valtioneuvostolle, jos se katsoo, että mainittu tilanne tai sen perusteltu uhka on olemassa. Valtioneuvoston asetus saa olla voimassa enintään yhden kuukauden kerrallaan. Valtioneuvoston on tarkoin seurattava asetuksen ajantasaisuutta ja se on välittömästi kumottava, jos tässä pykälässä säädetty edellytykset eivät enää täyty.

Tartuntatautilain 58 j § mukaan toiminnanharjoittajalla, sen palveluksessa olevalla tai sen tehtävää hoitavalla, jolla on tämän lain nojalla oikeus edellyttää EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä asiakkaalta ja toimintaan osallistuvilta, on oikeus tarkastaa todistuksen voimassaolo, jos sen toimintaan kohdistuu 58 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annetussa asetuksessa säädetty taikka 58 tai 58 d §:n mukaisessa viranomaispäätöksessä määrätty

15.11.2021

rajoitus tai velvoite. Todistukseen merkittyjen henkilötietojen käsittely edellyttää lisäksi asiakkaan ja toimintaan osallistuvan informointia. Henkilötietoja saa käsitellä vain todistuksen voimassaolon tarkastamiseksi ja sen tarkastamiseksi, täyttyvätkö edellytykset tilaan pääsemiseksi. Todistuksen tarkastaminen tulee toteuttaa siten, että toiminnanharjoittaja käyttää Terveystietokeskuksen ja hyvinvoinnin laitoksen hyväksymää lukijaohjelmaa, joka näyttää toiminnanharjoittajan edustajalle todistukseen kirjattun henkilön nimen ja tiedon todistuksen voimassaolosta. Jos todistuksen tarkastaminen Terveystietokeskuksen ja hyvinvoinnin laitoksen hyväksymällä lukijaohjelmalla ei ole teknisistä syistä mahdollista, todistuksen voimassaolon voi tarkastaa ilman sähköistä lukijaohjelmaa.

Toiminnanharjoittajalla, sen palveluksessa olevalla tai sen tehtävää hoitavalla, jolla on oikeus edellyttää EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä asiakkaalta ja toimintaan osallistuvalla, on lisäksi oikeus tarkistaa asiakkaan ja toimintaan osallistuvan henkilöllisyys.

Tartuntatautilain 58 k § mukaan kunnan tulee järjestää kunnassa asuville 16- ja 17-vuotiaille lapsille, jotka eivät ole saaneet 16 g §:n 1 momentissa tarkoitettua täyttä rokotussarjaa, ja henkilöille, jotka eivät lääketieteellisistä syistä voi ottaa covid-19-rokotetta, maksutta heidän 58 i §:n 1 momentissa tarkoitettua koronatodistuksen saamiseksi tarvitsemansa covid-19-testaus.

Todistuksen tietoja ei saa rekisteröidä tai tallentaa tai käsitellä muussa käyttötarkoituksessa.

Tartuntatautilain 59 a §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirasto ja kunta valvovat toimialueillaan 58 §:ssä, 58 c §:n 1 ja 2 momentissa, 58 d ja 58 g §:ssä sekä 58 h §:n 1 momentissa säädettyjen velvollisuuksien ja rajoitusten sekä niitä koskevien päätösten noudattamista. Tartuntatautilain 59 b §:ssä säädetään valvonnan toteuttamiseksi tehtävistä tarkastuksista ja 59 c §:ssä toimivallasta antaa määräyksiä ja asettaa pakkokeinoja.

Ohjaus laatia suunnitelma tartuntatautilain 58 h § mukaisesti

Tässä päätöksessä tarkoitettun toimijan tulee ottaa huomioon tartuntatautilain 58 h §:n mukainen velvollisuus laatia kirjallinen suunnitelma siitä, miten se toteuttaa päätöksessä asetetut velvollisuudet ja rajoitukset. Jos toiminnanharjoittaja edellyttää EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä

15.11.2021

asiakkailta ja toimintaan osallistuvilta, toiminnanharjoittajan on kirjattava tartuntatautilain 58 h §:ssä tarkoitettuun suunnitelmaan tieto siitä.

Perustelut

Keskeiset säännökset

Tartuntatautilain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaan, kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, aluehallintovirasto voi päättää alueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä, jos kyseisten rajoitusten tekeminen on tarpeen usean kunnan alueella.

Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Säännöksen 3 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettut päätökset tehdään enintään yhden kuukauden ajaksi. Toimenpiteet on heti lopetettava, kun tartunnan vaaraa ei enää ole.

Tartuntatautilakiin on tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetulla lailla (447/2021) muun muassa väliaikaisesti lisätty 58 c – 58 i § ja 59 a – 59 e §. Edellä mainitut väliaikaiset pykälät ovat voimassa 31.12.2021 asti.

Tartuntatautilain 58 c §:n 1 momentin mukaan yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen sisätilojen sekä alueellisesti ja toiminnallisesti rajattujen ulkotilojen, joita käytetään asiakkaille tai osallistujille suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tiettyinä ajankohtana, hallinnasta vastaavan 3 momentissa tarkoitettun toimijan on covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi toiminnassaan huolehdittava, että:

- 1) asiakkailta ja osallistujilta on mahdollisuus käsien puhdistamiseen;
- 2) asiakkaille ja osallistujille annetaan riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamista ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä koskevat toimintaohjeet; ja

15.11.2021

3) tilojen ja pintojen puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan osalta puhdistamisesta säädetään.

Kyseisen pykälän 2 momentin mukaan tässä pykälässä tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavan 3 momentissa säädetyn toimijan tulee lisäksi järjestää asiakkaiden ja osallistujien oleskelu sillä tavoin väljästi, kuin se kyseisen toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen on mahdollista ja sijoittaa mahdolliset asiakaspaikat riittävän etäälle toisistaan.

Pykälän 3 momentissa säädetään niistä toimijoista, joita edellä 58 c §:ssä säädetty velvollisuudet koskevat. Pykälän 4–5 momenttien mukaan 1 momentissa säädetty velvollisuudet eivät kuitenkaan koske yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaa toimintaa eivätkä ne saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Kyseisen pykälän 7 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käsien puhdistamismahdollisuuden järjestämisestä, asiakkaille ja osallistujille annettavien toimintaohjeiden antamisesta sekä tilojen ja pintojen puhdistamisesta.

Tartuntatautilain 59 a §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirasto ja kunta valvovat toimialueillaan 58 §:ssä, 58 c §:n 1 ja 2 momentissa, 58 d:ssä, 58 h §:n 1 momentissa sekä 58 i §:ssä säädettyjen velvollisuuksien ja rajoitusten sekä niitä koskevien päätösten noudattamista. Tartuntatautilain 59 b §:ssä säädetään valvonnan toteuttamiseksi tehtävistä tarkastuksista ja 59 c §:ssä toimivallasta antaa määräyksiä ja asettaa pakkokeinoja.

Tartuntatautilain 58 i §:n 1 momentin mukaan EU:n digitaalisen koronatodistuksen tulee kansallisessa käytössä osoittaa henkilön saaneen 16 g §:n 1 momentissa tarkoitetun täyden rokotussarjan vähintään seitsemän vuorokautta aiemmin, negatiivisen koronatestituloksen enintään 72 tuntia aiemmin tai sairastaneen covid-19-taudin enintään kuusi kuukautta aiemmin.

Tartuntatautilain 58 i §:n 2 momentin mukaan jos toiminnanharjoittaja edellyttää toiminnassaan 16-vuotiaalta tai sitä vanhemmalta asiakkaalta ja toimintaan osallistuvalla yleisötillaisuuteen tai tilaan pääsemiseksi 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä, 58 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annetuissa asetuksissa säädettyt asiakkaiden saapumista ja oleskelua, asiakaspaikkojen sijoittamista sekä asiakkaiden puhetta peittävän äänentoiston

15.11.2021

käyttämistä ja musiikin soittamisen rajoittamista koskevat velvoitteet, sisä- ja ulkotilojen asiakaspaikkamäärärajoitukset sekä aukiolo- ja anniskeluaikarajoitukset taikka 58 tai 58 d §:ssä tarkoitetuissa covid-19-taudin leviämisen estämiseksi tehdyissä päätöksissä asetetut osallistujamäärää koskevat rajoitukset tai osallistujien sijoittumista koskevat velvoitteet eivät koske kyseistä yleisötilaisuutta, tilaa tai toimintaa. Jos kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin tai aluehallintovirasto on kieltänyt yleisötilaisuuden järjestämisen 58 §:n nojalla kokonaan, todistuksen esittämisedellytyksellä ei kuitenkaan saa poiketa päätöksessä asetetuista rajoituksista. Jos asiakas tai osallistuja ei esitä todistusta, toiminnanharjoittajan tulee evätä pääsy yleisötilaisuuteen tai tilaan.

Tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan muu uuden koronavirustyyppin aiheuttama vaikea infektio on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Valtakunnallinen ohjaus

Koronaepidemian hallintaa on Suomessa ohjattu sosiaali- ja terveysministeriön Hybridistrategian toimintasuunnitelmalla ja ohjauskirjeillä. Näissä on annettu paikallisille ja alueellisille viranomaisille toimenpideohjeita epidemian eri vaiheisiin.

Valtioneuvosto on 9.9.2021 periaatepäätöksellään STM/2021/170 puoltanut sosiaali- ja terveysministeriön päivitettyä toimintasuunnitelmaa COVID-19epidemian hillinnän hybridistrategian toteuttamiseksi 2021–22, joka on julkaistu 21.9.2021. Tähän liittyen sosiaali- ja terveysministeriö on kirjeellään 23.9.2021 (VN/22887/2021) ohjannut tartuntatautilain toimeenpanosta vastaavia viranomaisia suositusten ja rajoitusten epidemiologisesti tarkoituksenmukaisessa käytössä. Sosiaali- ja terveysministeriö 13.10.2021 antamallaan kirjeellä (VN/22887/2021-STM-23) jatkanut 23.9.2021 annetun ohjauksen voimassaoloa 7.11.2021 saakka.

Sosiaali- ja terveysministeriön päivitetyn toimintasuunnitelman mukaan kohdennettujen suositusten ja torjuntatoimien kohteina ovat tilat, tapahtumat ja toiminnot, joissa viruksen leviämisen riskien voidaan perustellusti katsoa olevan koholla. Toimet ovat pääsääntöisesti paikallisia tai alueellisia. Olennaista paikallisessa tilanteessa on kiinnittää huomiota rokottamattomiin väestöryhmiin, vakavalle tautimuodolle erityisen alttiisiin ryhmiin sekä hoidon tarpeen muutoksiin. Taudin leviämisen merkitystä ja vaikutuksia on arvioitava erityisesti lääketieteelliseltä kannalta sen suhteen, millaisen riskin se aiheuttaa

15.11.2021

yksilöiden hengelle ja terveydelle, mutta myös heidän laajemmalle hyvinvoinnilleen ja muille palvelutarpeilleen sekä perusoikeuksien toteutumiselle. Päätöksenteossa huomioidaan lapsen edun ensisijaisuuden periaate. Mikäli paikallisella tasolla syntyy tai uhkaa syntyä erityistilanne, jossa taudin laaja leviäminen väestöryhmien keskuudessa muodostaa ilmeisen riskin sille alttiiden ihmisten terveydelle ja kokonaishyvinvoinnille sekä välillisten vaikutustensa kautta laajemmille yhteiskunnallisille haitoille, on syytä ryhtyä kohdennettuihin tehostettuihin toimenpiteisiin tämän estämiseksi.

Toimintasuunnitelman mukaan rajoitusten on oltava välttämättömiä ja oikeasuhtaisia ja soveltuvin osin perustua riskipotentialin (riskien hierarkian) ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen riskipotentialin arviointimalliin. Vain merkittävimmän kokonaisriskin omaavat toiminnot ovat ensisijaisia rajoittamisen kohteita, mikäli hallintopäätökseen perustuvat rajoitukset ovat välttämättömiä. Ottaen huomioon asiantuntijatieto, joka liittyy niissä tapahtuvien tartuntojen mahdollisuuteen sekä tartuntojen leviämisen ja vakavien tautimuotojen estämiseen erilaisiin tartuntariskin vähentämiskeinoin, voi olla perusteltua rajoittaa valittuja toimintoja painotetusti ja kokonaisuudessaan, mutta tarkoin kohdennetusti. Mikäli tarkoitus voidaan uudessa tilanteessa tehokkaasti saavuttaa verrattain lyhytkestoisella mutta tiukalla täsmärajoituksella, se voi olla kokonaisvaikutuksiltaan hyväksyttävämpi vaihtoehto kuin edes paikallisesti pitkäjaksoisemmaksi muodostuva mutta hienosyisesti jäsennetty osittainen rajoitus. Rajoitusten tilannekohtaisesti valittuna ja painotettuna kohteena voisivat olla ajantasaiseen epidemiologiseen ja lääketieteelliseen tietoon perustuen tietyt tilaisuusmuodot ja ravitsemistoiminnan muodot. Kokonaisriskiltään vähäiseen toimintaan ei suositella kohdennettavaksi rajoituksia. Kohtalaisen riskin toimintaan suositellaan kohdennettavaksi suojattaville väestöryhmille painotettua informaatio-ohjausta.

Valtakunnallinen epidemiatilanne

Koronaepidemian valtakunnallinen tilannekuva päivitetään viikoittain Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) verkkosivuille. THL:n laaja seurantaraportti julkaistaan Hybridistrategian seurantaraportit -verkkosivuilla joka toinen viikko torstaisin.

STM–THL tiedotteen 11.11.2021 mukaan Suomessa koronarokotusten kohdeväestöstä, eli 12 vuotta täyttäneistä ja sitä vanhemmista, 86 prosenttia on saanut vähintään ensimmäisen rokoteannoksen ja 80 prosenttia kaksi rokoteannosta 10.11. mennessä. Tiedotteen mukaan tämän tavoitteen

15.11.2021

saavuttaminen ei kuitenkaan yksin riitä kääntämään tartuntoja ja sairaalahoidon tarvetta laskusuuntaan.

Rokotus suojaa erittäin hyvin vakavalta koronavirustaudilta ja auttaa suojaamaan myös läheisiä. Erikoissairaanhoidon joutumisen riski on merkittävästi suurempi rokottamattomilla kuin kaksi kertaa rokotetuilla. Elo-lokakuussa 2021 rokottamattomat ovat joutuneet koronavirustartunnan vuoksi erikoissairaanhoidon 19 kertaa useammin kuin kaksi kertaa rokotetut.

Uusia koronatartuntoja on ilmaantunut Suomessa kahden viimeksi kuluneen viikon aikana (25.10.–7.11.) 167 sataatuhatta asukasta kohden, mikä on noin 26 prosenttia enemmän kuin näitä edeltävien kahden viikon aikana (11.–24.10.), jolloin tartuntoja ilmaantui 133 sataatuhatta asukasta kohden. Viikolla 44 koronataapauksia todettiin noin 5100, kun kolmella edeltävällä viikolla tapauksia oli noin 3700–4200 viikossa.

Viikolla 44 erikoissairaanhoidon vuodeosastoille tuli yhteensä 119 uutta koronaviruspotilasta. Viimeisen viiden viikon aikana uusien erikoissairaanhoidon vuodeosastoille tulleiden koronaviruspotilaiden viikoittainen määrä on vaihdellut 110 ja 135 potilaan välillä. Tehohoitoon tuli viime viikolla 20 uutta koronaviruspotilasta. Tehohoitoon tulleiden viikoittainen määrä on vaihdellut 13–28 välillä viimeisen viiden viikon aikana.

Viikon 44 lopussa erikoissairaanhoidossa oli yhteensä 140 potilasta, joista 107 oli hoidossa vuodeosastoilla ja 33 teho-osastoilla. Koronaviruspotilaita oli erikoissairaanhoidossa enemmän kuin viikon 43 lopussa, jolloin potilaita oli yhteensä 115 (91 oli hoidossa vuodeosastoilla ja 24 teho-osastoilla). Viimeisen kuukauden aikana sairaalahoidon kuormitus on pysynyt keskimäärin samalla tasolla. Tautiin liittyviä kuolemia oli 27.10. mennessä ilmoitettu Tartuntatautirekisteriin yhteensä 1 212.

Viime viikolla koronavirustestejä tehtiin koko maassa yli 83 000. Määrä on hieman suurempi kuin kahdella edellisellä viikolla, jolloin testejä tehtiin noin 76 500–79 500 viikoittain. Viime viikolla testatuista näytteistä 6,2 prosenttia oli positiivisia. Osuus on kasvanut verrattuna viikkoon 43, jolloin lukema oli 5,2 prosenttia. Viikkojen 41 ja 42 lukemat olivat tasoa 4,5–4,8 prosenttia.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin asiantuntija-arviot

Tämän päätöksen liitteiksi on otettu Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin asiassa antamat lausunnot. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri on täydentänyt lausuntoaan tilannekatsauksellaan 15.11.2021. Tilannekatsauksen mukaan

15.11.2021

viikon 45 aikana (8.11.-14.11.2021) Varsinais-Suomeen kirjattiin 505 uutta covid-19 -tapausta, mikä on sama määrä kuin edellisellä viikolla 44. Covid-19-taudin ilmaantuvuus on noussut nopeasti; tuorein 14 vrk ilmaantuvuus/100 000 VSSHP:ssa on VSSHP:n sairaalahygienia- ja infektioerjuntayksikön kirjanpidon mukaan 216,0 eli voimakkaassa nousussa (13.11.2021 SHYG), sillä viikko sitten (6.11.2021) ilmaantuvuus oli saman kirjanpidon mukaan 165,1.

TYKS:ssä oli 15.11.2021 aamulla hoidossa 13 potilasta vuodeosastoilla ja 4 aikuisten teho-osastolla Covid-19-infektion vuoksi. Viikolla 45 TYKS:ssa alkoi 17 hoitajaksoa, joista 3 aikuisten teho-osastolla. Valtaosa uusista sairaalahoitoa vaativista potilaista on ollut kokonaan rokottamattomia covid-19 –tautia vastaan. Edellisellä viikolla (vko 44) TYKS:ssa alkoi 7 hoitajaksoa koko viikon aikana. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri ennakoii covid-19-epidemian edelleen pahentuvan Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueella näköpiirissä olevan noin 1–2 viikon aikana, mikä vaikuttaa sairaanhoidon kuormitukseen ja uhkaa erityisesti tehohoitoa vaativaa elektivistä kirurgiaa kuten sydän- tai neurokirurgian alan toimenpiteitä.

Rajoituksen oikeasuhtaisuus

Arvioitaessa tartuntatautilain 58 § mukaisten rajoitusten asettamista on otettava huomioon tartuntatautilain säännökset kokonaisuutena sekä tällä päätöksellä osin rajoitettavat, osin turvattavat perusoikeudet ja niiden välinen tasapaino. Erityisesti on huomioitava lain 58 i § mukainen mahdollisuus vapautua rajoituksista ottamalla käyttöön EU:n digitaalisen koronatodistus. Aluehallintovirasto toteaa, että tartuntatautilain 58 § mukaiset rajoitukset eivät aluehallintoviraston käsityksen mukaan ole perustuslain 6 § mukaisen yhdenvertaisuuden, 7 § mukaisen henkilökohtaisen vapauden, koskemattomuuden ja turvallisuuden, 13 § kokoontumisvapauden, 18 § mukaisen elinkeinovapauden vastaisia, vaan ne pikemminkin varmistavat osallistuvien henkilöiden turvallisuutta perustuslain 7 § mukaisesti turvaamalla terveysturvallista osallistumista yleisötapahtumiin tai yleisiin kokouksiin.

Aluehallintovirasto on hallintolain 6 § tarkoitussidonnaisuuden periaatteen ja vähimmän mahdollisen perustuslain 18 § mukaisen elinkeinovapauden rajoittamisen vuoksi päätenyt ratkaisuun, jossa saa järjestää yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia, kun niissä noudatetaan tällä päätöksellä asetettuja rajoituksia. Toisena vaihtoehtona on, että rajoituksista voi vapautua

15.11.2021

noudattamalla tartuntatautilain 58 i § mukaisia EU:n digitaalista koronatodistusta koskevia edellytyksiä. Tämä valinnanvapaus parantaa mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoa. Se ei myöskään rajoita osallistumista harkitsevien henkilöiden oikeuksia, koska tartuntatautilaki turvaa mahdollisuuden joko hankkia tarvittavat rokotukset tai niitä korvaavaan menettelyyn tartuntatautilain 58 k § mukaisesti.

Henki ja terveys ovat aluehallintoviraston käsityksen mukaan oikeushyviä, joiden turvaamiseksi lakimääräisin keinoin on mahdollista edellä mainittujen lisäksi myös rajoittaa perustuslain 10 § mukaista yksityisyyden suojaa. Toimenpiteet ovat oikeassa suhteessa toisiinsa hallintolain 6 § mukaisesti, kun eri oikeuksia pyritään yhdenvertaisesti turvaamaan lain sallimin keinoin mahdollisimman tasapainoisesti.

Rajoituksen henkilömäärää arvioitaessa on aluehallintovirasto soveltanut hallintolain 6 § mukaisia oikeusperiaatteita. Koska epidemiologinen tilanne on nopeasti heikentynyt, aluehallintovirasto päätenyt rajoittamaan kaikkia 50 henkilön tai siitä suurempia yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia sisätiloissa. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri on 15.11.2021 puhelinneuvottelussa aluehallintoviraston kanssa puoltanut enintään 50 henkilön rajaa epidemian leviämisen hillitsemiseksi. Verrattuna Lounais-Suomen aluehallintoviraston aikaisempaan ratkaisukäytäntöön kesältä 2021 on päätös perusteltu suhteessa epidemiatilanteen kehittymiseen. Väestön rokotuskattavuus on hyvä. Tartunnat leviävät pääasiassa rokottamattoman väestön parissa. Kun rokotuskattavuus oli pienempi kesällä 2021, rajoitti aluehallintovirasto 28.7.2021 antamallaan määräyksellä LSAVI//8422/2021 sisätiloissa yli kymmenen henkilön yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia. Alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa rajoitettiin yli viidenkymmenen henkilön yleisiä kokouksia ja yleisötilaisuuksia. Rajoitusta jatkettiin 3.8.2021 päätöksellä LSAVI/8580/2021 jatkumaan ajalle 4.8.2021 – 31.8.2021. Rajoituspäätös kumottiin 27.8.2021, kun lakimääräinen välttämättömyysedellytys ei enää täyttynyt.

Kun edellä mainittuja rajoituksia asetettiin, oli epidemiologinen tilanne parempi kuin nyt. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin 3.8.2021 antaman asiantuntija-arvion mukaan ilmaantuvuus oli 174,3 ajalla 19.7.-1.8.2021. Tartuntoja saatiin perheissä, lähi- ja kaveripiirissä, ravintoloista ja festivaaleista. Muista tartuntalähteistä tartuntoja esiintyi satunnaisesti. Tartunnan saaneista 58 prosenttia kuului ikäryhmään 15–29-vuotiaat.

15.11.2021

Verrattaessa tilannetta nykyiseen, eivät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset ole yhtä selkeästi tartuntalähteitä kuin aikaisemmin. Sen sijaan tuntemattomiksi jäävät tartuntalähteet, lähipiiri ja sama talous muodostavat nyt suurimmat tartunnan lähteet. Lähipiiristä ja samasta taloudesta saatu tartunta edellyttävät kuitenkin, että tartunta on ensin kohdistunut johonkin lähipiiriin tai perheeseen kuuluvaan henkilöön. Tartuntojen, joiden lähdettä ei pystytä tunnistamaan, osuus on kuitenkin viime viikkoina kasvanut. Edellä mainituilla perusteilla aluehallintovirasto katsoo oikeasuhteiseksi rajoittaa väestön kontaktien ja samalla mahdollisten tartuntojen vähentämiseksi yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia, mitä rajoitusta sairaanhoitopiiri on puoltanut. Muihin tartuntatautilain 58 § mukaisiin kohteisiin ei ole perusteita asettaa rajoituksia, koska niistä ei ole ilmennyt tartuntoja tai muita, lievempiä keinoja on käytettävissä.

Tartunnat leviävät nyt eniten rokottamattomassa väestössä. Tästä syystä rajoitus, joka käytännössä koronapassin käyttömahdollisuuden vuoksi kohdistuu rokottamattomaan väestöön, on aluehallintoviraston käsityksen mukaan oikeasuhteinen ja kohdistuu siihen väestönosaan, johon kohdistetut toimenpiteet ovat tehokkaimpia epidemian hillitsemiseksi. Rajaus yli 50 henkilön yleisötilaisuuksiin on tehty sekä sairaanhoitopiirin epidemiologisen arvion että aluehallintoviraston aikaisemman soveltamiskäytännön perusteella. Tartuntatautilaki tuntee rajaukset yli 10 hengen sisätilojen ja 50 henkilön ulkotilojen osalta tartuntatautilain 58 d §:ssä. Sen sijaan kokonaan tilaisuuksien kieltämistä koskeva tartuntatautilain 58 § ei sisällä mitään määrällisiä rajoituksia. Jotta lain tulkinnassa olisi sisäistä eheyttä ja lain voitaisiin katsoa muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden, on lain tulkinnassa syytä ottaa huomioon tartuntatautilain 58 d §:ssä mainitut henkilömäärät myös tartuntatautilain 58 § soveltamisessa, kun ei ole kysymys täyskielloista.

Tartuntojen jäljitys on nyt kuitenkin paremmalla tasolla kuin kesällä 2021 edellä mainittujen päätösten tekemisen ajankohtana. Myös rokotuskattavuus on kohderyhmässään ylittänyt Varsinais-Suomessa 80 prosenttia. Kokonaisuutena arvioiden aluehallintovirasto katsoo, että 50 henkilön rajan asettaminen yleisötilaisuuksille ja yleisille kokouksille sisätiloissa on välttämätön toimi epidemian hillitsemiseksi nyt vallitsevissa olosuhteissa.

15.11.2021

Johtopäätös

Aluehallintoviraston rajoituspäätösten tarkoituksena on tartuntatautilain 1 §:ssä säädetyin tavoin ennaltaehkäistä tartuntatautilanteen pahenemista. Joukkoaltistumisten ja COVID-19-tartuntojen leviämisen riski on erityisen suuri kaikissa tilanteissa, joissa suuri joukko ihmisiä kokoontuu ja voi päätyä lähikontakteihin keskenään. Siten tartunnan torjuntatoimista huolehtiminen yleisötilaisuuksissa on välttämätöntä.

Hybridistrategian toimintasuunnitelman oikeudellisen tilannearvion osalta todetaan, että tartuntatautilaki edellyttää viranomaisilta välittömiin toimiin ryhtymistä sen jälkeen, kun tieto torjuntatoimia edellyttävän tartuntataudin esiintymisestä on saatu. Viranomaisten toimien tulee olla ripeitä ja tilannetta ennakoivia. Rajoitustoimenpiteiden käyttö edellyttää kokonaisvaltaista arvioita, jossa päätöksiä punnitaan epidemiologisten, sosiaalisten ja taloudellisten vaikutusten suhteen sekä suhteessa perusoikeuksiin. Perustuslain 19 §:n 3 momentissa säädetään julkiselle vallalle velvoite turvata jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut ja edistää väestön terveyttä. Lisäksi julkisen vallan tulee perustuslain 7 §:n mukaisesti turvata oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Perusoikeuksien yleiset rajoitusedellytykset ohjaavat rajoitusten laajuutta ja sisältöä. Olennaista ovat vaatimukset rajoitusten hyväksyttävyydestä ja oikeasuhtaisuudesta sekä rajoitusten tarkkarajaisuus, täsmällisyys ja säätäminen lailla siltä osin kuin kyse on vapauksien rajoittamisesta.

Aluehallintovirasto toteaa, että tartuntatautilain 58 §:n mukainen välttämättömyysarvio on kokonaisharkintaa, jossa yksin koronatartuntojen ilmaantuvuusluvulle tai muulle yksittäiselle tekijälle ei voida antaa ratkaisevaa merkitystä.

Rajoitusperusteiden tulee olla hyväksyttäviä ja rajoitusten suhteellisuus- ja tarkoituksidonnaisuusperiaatteiden mukaisia. Saadun selvityksen perusteella Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntien alueella voimassa olevat viranomaisten suositukset ja rajoitukset eivät ole riittäneet turvaamaan alueen terveydenhuollon kantokykyä ja epidemian hallintaa. Siten potilaiden hyvä hoito sekä hoitavan henkilökunnan työkyvyn säilyminen vaarantuvat.

Tällä päätöksellä rajoitetaan toimintaa ainoastaan siltä osin kuin asiantuntija-arvioiden sekä saadun ohjauksen perusteella on välttämätöntä.

Hybridistrategian toimintasuunnitelman mukaisesti epidemian torjuntatoimet ovat aikaisempaa rajatumpia niin kohteeltaan, sisällöltään, kestoaltaan kuin

15.11.2021

alueeltaan, ja kohdennetaan ja painotetaan rajoitettavan kohteen riskipotentiaalin mukaisesti. Aluehallintovirasto on hyödyntänyt Terveys- ja hyvinvoinnin laitoksen 1.10.2021 julkaistua riskipotentiaalin arviointitaulukkoa erityisen riskialttiiden ja vähäriskisten tilanteiden ja ympäristöiden tunnistamisessa. Koska arviointitaulukko ei kuitenkaan pyri olemaan kaiken kattava, vaan suuntaa antava, päätöstä ei kohdisteta yksinomaan taulukossa eriteltyihin esimerkkeihin merkittävän riskin tilaisuuksista. Päätös kohdistetaan epidemiologiseen ja lääketieteelliseen tietoon perustuen sellaisiin yleisötilaisuuksiin, joissa koronatartunnan ja tartuntojen leviämisen riskipotentiaali arvioidaan merkittäväksi. Välttämättömyysharkinnassa on huomioitu myös rajoituksen yhteiskunnalliset vaikutukset ja kansallisen hybridistrategian linjaus, jonka mukaan rajoitustoimenpiteitä toteutetaan vain, mikäli niillä saavutettava kokonaisyöty todennäköisesti ylittää niistä aiheutuvat haitat.

Edellä mainituista syistä on välttämätöntä tällä päätöksellä antaa yleisötilaisuuksia koskeva kokoontumisrajoitus Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntien alueelle koronaviruksen laajemman leviämisen ehkäisemiseksi, riskiryhmien suojelemiseksi ja terveydenhuollon kantokyvyn turvaamiseksi. Kuntien tekemillä päätöksillä on paikallisen tilanteen vaatiessa mahdollista tiukentaa tai täydentää aluehallintoviraston määäämiä rajoituksia. Jos epidemiologinen tilanne alueella tai valtakunnallinen arvio rajoitusten tarpeesta olennaisesti muuttuu, aluehallintovirasto arvioi tätä kokoontumisia koskevaa rajoituspäätöstään uudestaan.

Edellä todetun perusteella tämä määräys on välttämätön tartuntataudin leviämisen estämiseksi Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntien alueilla.

Tartuntatautilain 58 i §:n mukaisesti toiminnanjärjestäjän on mahdollista ottaa käyttöön EU:n digitaalinen koronatodistus eli niin sanottu koronapassi. Toiminnanharjoittaja saa edellyttää koronatodistuksen esittämistä 16-vuotiaalta tai sitä vanhemmalta asiakkaalta ja toimintaan osallistuvilta.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Suomen perustuslaki (731/1999) 6–7 §, 10 §, 13 §, 18 §

Hallintolaki (434/2003) 6 §

Tartuntatautilaki (1227/2016) 1 §, 8 §, 58 §, 58 d §, 58 h-k §, 59 a-c § ja 91 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista (146/2017) 1 § ja 5 §

15.11.2021

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen voi tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin perusteella hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on liitteenä.

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös pannaan täytäntöön heti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tartuntatautilain 91 §:n 1 momentin nojalla.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiasta antavat tarvittaessa ylijohtaja Leena Räsänen, puhelin 0295 017 385, leena.rasanen@avi.fi, ja johtaja Heikki Mäki, puhelin 0295 018 094, heikki.maki@avi.fi.

Ylijohtaja

Leena Räsänen

Johtaja

Heikki Mäki

LIITTEET Lista kunnista, joita päätös koskee
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin lausunnot
Valitusosoitus

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätös yleistiedoksiantona

Tämän päätöksen tiedoksianto tapahtuu yleistiedoksiantona. Asiakirja pidetään kaikkien nähtävillä Lounais-Suomen aluehallintoviraston Turun toimipaikassa 16.12.2021 saakka. Päätöksen nähtävillä asettamisesta ilmoitetaan yleisessä tietoverkossa aluehallintoviraston verkkosivulla www.avi.fi

15.11.2021

Tämän päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun edellä mainittu ilmoitus on julkaistu aluehallintoviraston verkkosivulla.

Tiedoksi Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueen kunnat ja kuntayhtymät

Alueen ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköt

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri

Lounais-Suomen poliisilaitos

Varsinais-Suomen pelastuslaitos

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Sosiaali- ja terveysministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Valtioneuvoston kanslia, viestintäosasto

Digi- ja väestötietovirasto

Maksutta

Tämä asiakirja LSAVI/12282/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSAVI/12282/2021 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Räsänen Leena 15.11.2021 13:35

Esittelijä Mäki Heikki 15.11.2021 13:35